

**HOCALARIN HOCASI: PROF. DR. HÜSEYİN AYAN'IN HÂL
TERCEMESİ ÜZERİNE**

Dr. Şerife AKPINAR*

Türkiye'de Eski Türk Edebiyatı sahasının duayen isimlerinden biri; Prof. Dr. Hüseyin Ayan... Uzun zamandır hâl tercemesini kaleme almaya çalışmama rağmen Hocam'ı ikna etmek çok zor oldu. O, bütün mütevazı kimliği ile kendisini anlatmak istemiyordu. Epey peşinden koştum. Nihâyet "Hadi Aksekili ne yapacaksak otur bakalım" dedi. Bu benim için bir onurdu elbette. Çünkü O; Eski Türk Edebiyatı gibi zor ve girift bir dersi sevimli ve renkli bir hale getirerek, öğrencilerine sevdiren bir hoca olmakla kalmamış; hocaların da Hocası olmuştu.

Öncelikle sizlere röportajıma niçin bu başlığı verdiğimi izah edeyim. Yıl 1993... Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne yeni gelmiş bir öğrenciydim. Okuldaki ilk haftalardı. Bizi konferans var diyerek, Prof. Dr. Erol Güngör Konferans Salonu'na götürmüşlerdi. Sahnedeki masada beş hoca oturuyordu. O zaman bilinçsizce izlediğimiz sempozyumda; sanırım oturum başkanı olan hoca, bir sonraki konuşmacıyı takdim edecekti. Yalnız bu takdim diğerlerinden çok farklı oldu. Konuşmacılardan birini şu sözlerle kürsüye davet etti: "Hocaların hocası Prof. Dr. Hüseyin Ayan!". Bu takdim, dikkatimi çekmekle birlikte, tam olarak da mahiyetini kavrayamamıştım aslında. İşte Hocamın adını duyduğum ilk andı o sempozyum. Şimdi, bu unvanın O'na ne kadar da oturduğunu görüyorum. Ve karşısında olmanın, benim hocalarımdan da hocasıyla bir arada olmanın, gururunu ve mutluluğunu yaşıyorum.

Hüseyin Hocamdan sadece Yüksek Lisans programında ders aldım. Ancak 2001 yılından beri yan yana olmanın şansıyla daima ders almaya devam ettim ve hâlen de devam etmekteyim. Yüksek Lisans yıllarında Hocam'dan araştırma metotlarını, nüsha tasniflerini öğrenirken her hâlde en çok da onun sıkça tekrar ettiği "Lûgatta mertlik olmaz!" sözleriyle sözlüğe bakmayı, bilgiyi teyid etmeyi öğrendik. Üç arkadaş ders alıyorduk (Ben, Dr. Dilek Ceran ve Ali Şahin). Her birimizin eline ayrı ayrı sözlükler verir, söylediği kelimeyi bulmamızı ister, ilk açtığımız sayfaya bakar ve " Olmaz efendim olmaz! Size en fazla iki sayfalık tolerans tanıyorum; aradığımız kelimenin ya iki sayfa önünü ya iki sayfa

* Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi.

sonrasını açmalısınız” derdi. Hocama “bulamadık!” diyemezdik. “Herkesin kapısının önünde otobüs durağı yok, biraz yürüyeceksin” diyerek bizi, bilgiyi bulmaya, aramaya yöneltirdi. Ayrıca Hocam’ın asla dersi bölünemez, ders saati geçiştirilemezdi. Yine bir gün, ders alacağımız oda da Hocamın yanında Prof. Dr. Gönül Ayan Hocamız ve Fakülte Dekanımız sohbet ettikleri için bölmek istemedik ve arkadaşlarla kapının önünde hocaların çıkmasını bekledik. Bu bekleyiş sadece beş dakika sürmesine rağmen, Hüseyin Hoca bize bakmak için kapıyı açtı ve “Neredesiniz?” diye bağırdı. Biz durumu izah etmeye çalıştık, ancak onun için elbette bu bir bahane olamazdı, “Olmazzzz bu ders saati sizin, içeri gelip diğer hocalara izin verirsiniz dersimiz var diyecektiniz” dedi. Biz işte o günlerde Hocamızı anlamaya, onun anlattıklarını ve O’nu öğrenmeye başlamıştık. Elbette Hüseyin Hocamızı anlatmaya zaman da kalem de yetmez. Hayatını ilme adayan ve hayatını ilme adayan hocalar yetiştiren, birbirinden değerli eserlere imzasını atan Prof. Dr. Hüseyin Ayan Hoca’nın hayat hikayesini yine onun ağzından duymak istedik.

Hocam öncelikle zaman ayırdığınız için çok teşekkür ediyorum. İsterseniz çocukluğunuzdan, Bulgaristan’dan söze başlayalım. Bize hayatınızı anlatır mısınız ?

1927 yılında Şumnu (Bulgaristan)’nun Ak Dere köyünde doğdum. İlkokulu Ak Dere Yukarı Mahalle Türk İlkokulu’nda okudum. Köyümüzde ortaokul olmadığından il merkezindeki Türk Orta Okulu (Medresetü’l-Aliyye)’na gönderildim. Dört yıllık bir orta okul olan bu medresede Türkçe’nin yanında Arapça’ya ve dinî bilgilere de önem veriliyordu. 4 yılın sonunda yapılan imtihanlarda 2. olarak (6 lı sistemde 5.93 puanla) mezun oldum. Daha sonra devam ettiğim lisenin adı Medresetü’l-Nüvvâb olup 5 yıllıktı. 1946 yılında burayı da şube 1.si olarak “Olgunlukla” (Bu o dönemdeki bir başarı derecesidir) bitirdim. İyi öğrenciydim.(Gülerek) İyi öğretmen olduğum gibi...

Elbette hocam bu tartışmasız...

Her heyse, sınıfta dersleri dinler ayrıca ders çalışmaya zaman ayırmazdım. Boş zamanlarımı kütüphanede geçirirdim. Haftada en az bir kere sinemaya giderdim. Bulgaristan’da yayımlanan Türk gazetelerini mutlaka okurdum. Bunların yanında günlük Bulgarca gazetelerinden de birini okurdum. Ankara radyosunun akşam haberlerini ve Nurettin Artam’ın yorumunu dinlerdim.

Hocam liseyi bitirdikten sonra neler yaptınız?

Liseyi bitirdikten sonra, 1946 yılı eylül ayı ortalarında Ak Dere köyünde Aşağı Mahalle İlkokulu’na öğretmen olarak atandım. Aynı yıl Nüvvâb’ın yüksek kısmında öğrenci oldum. 1947 başlarında Bulgaristan’da kurulmaya çalışan

komünist idare gittikçe baskılarını arttırıyordu. Türkçe eğitime son verileceği ve Türk okullarının kapatılacağı, iktidarın çeşitli hareketlerinden belli oluyordu. Bulgaristan Türkleri arasında huzursuzluklar başlamıştı. Ben bu hareketlere bigâne kalamazdım. Ve o senenin 5 Haziranında ilkokul bitirme töreninin hemen ardından, 5 Mayıs'tan itibaren görevime son verildiği tebliğ edildi. Artık işsizdim! Yeniden öğretmen olma imkanım da yoktu.

Eylül ayı gelince arkadaşlarımla öğretmenliklerinin devam ettiğini, benimse bundan mahrum olduğumu düşünürken, aklıma bir başka vilayetten öğretmenliğe başvurmak geldi. Burgaz ilinin Kazan (Kotel) ilçesine başvurduğum ve Yenice Balkan (Novo Selo) Türk İlköğretim okulunun kurucu öğretmenliğine atandım. Hem öğretmen hem de müdürdüm. İçinde namaz kılınmayan köy camii'nin imam evinde 1. sınıfları derse başlattım. 45 öğrencim vardı. Onlara Türkçe yazmayı okumayı öğrettim. Fakat Bulgarca derslerini verecek başkası olmadığı için onları da ben okutuyordum. Köyde ezan sesi duyulmaya başladı. Cuma namazlarını da ben kıldırırdım. Nisan ayının sonunda askere alındım. Böylece okul fiilen kapanmış oldu.

Askerliğimin adını askerlik sanmayınız, adı Trudovaklık olan işçilikti. İlk işimiz Razgrad şehrinin ortasından geçen Karelom nehrinin yaptığı tahribatı ve taşkınlıkları önlemek için derin bir kanal kazmak oldu. Arkasından Tuna nehrinin Bulgaristan sahillerinde taşmalarını önlemek için Rusçuk -Tutrakan arasına, bazı yerlerde 3, bazı yerlerde de 7 metre yüksekliğinde set (diga) inşa ettik. Kış aylarında Tırnovo ile Gabrovo arasında ki demir yolu için günde 3 metre küp taş çıkarmaya zorlandım. Ertesi sene yaz aylarında Rusçuk'un batısında bir devlet çiftliği (Sov-hoz) inşaatında çalıştırıldım. Tuğla kesip pişirmeyi burada öğrendim. 19 ay 10 gün devam eden bu askerlik, anlatılamayacak kadar çile, işkence ve hakaretlerle dolu olarak geçti. Bu arada öğretmenliğime son veren işlem neticesi tutuklanarak 19 gün hapis hane kalmıştım.

Tutuklanma sebebiniz neydi? Sizi neyle suçlamışlardı?

Komünist idareye karşı gelmekle ve Türk halkını, Türkiye'ye göçe teşvik etmekle suçlandım. 1950 Nisan başlarında Kızanlık'taki toplama kampına götürüldüm. Burada Tunca Nehrinin sularını eski Zağra ovasına nakl eden kanallarda ve bu kanalların geçeceği tünellerde çalıştırıldım. Ekim ayının ortalarında serbest bırakıldım ve böylece 4 yıl süren idamla yargılanmam 1950 yılının sonlarında (26 Ekim) beraatla neticelendi. Bu günlerde Bulgar Komünist Partisi'nin göçle ilgili siyaseti değişikliğe uğramıştı. 250 bin kişilik Türk'ü hududa yığıp Türkiye'yi bunları kabule zorlama düşüncesi hakim oldu. Böylelikle ben de idamdan kurtulup, beraat etmiştim. Bu beraatta yukarıdaki sebebin yanında, mahkeme baş katibine ve ağır ceza hakimlerine 1 ton buğdayın

derlenip el altından ulaştırılması da etkili olmuştur. Şunu da belirtmeliyim ki borç olarak aldığım yarım ton buğdayın parasını, bizimle Türkiye'ye gelerek Tekirdağ Malkara'ya yerleşen Bilal Kırayoğlu'na, ancak yıllar sonra ödeyebildim.

Çok zor günler geçirmişsiniz hocam. Peki bütün bunlardan sonra Bulgaristan'da kalmaya devam ettiniz mi? Yoksa Türkiye'ye göçe o zaman mı karar verdiniz?

Beraatın ardından hemen pasaport için başvurduğum. Bir gün arkadaşlarımızla köyde konuşurken yanıma devlet güvenlik teşkilatından birisi, elinde Ak Dere Rüşdiyesi (Orta Okulu) Türkçe öğretmenliğine atandığını bildiren bir tayin emriyle geldi. Bu kişi "Hemen yarından itibaren derse başlıyorsunuz" dedi. Pasaport beklediğimizi Türkiye'ye göçeceğimizi söylememize rağmen dinlemedi. Babamın da -Babamın 1912 yılında Ak Dere de açılan Türk Rüşdiyesi'nde okuduğunu, ama bu okulun daha sonra kapandığını burada hatırlatmak isterim- Ak Dere'de bir Rüşdiye açılmasında ön ayak olduğumu bildiğim için, bu okulda öğretmen olmayı çok arzuluyordum. Bir süre burada öğretmenlik yaptım. 15 Mart 1951'de Türkiye'ye göçmek için her şeyim hazırды ve orta okuldaki görevimden affımı rica ettim.

Nisan ayının sonlarında (28 Nisan 1951) ailemle birlikte Türkiye'ye geçtik. Edirne'de, önce bittin temizlendik. (Hocam, burada kalıcı etki yaptığını bile bile başka çaresi olmadığı için dedeyle temizlendiklerinden söz etti)

Peki Türkiye'de gidebileceğiniz, bir yer var mıydı?

Babamın Ceyhan'ın Mustafabeyli köyünde dayıları ve akrabaları vardı. Serbest göçmen olarak onların yanına gittik. Bir iki gün dinlendikten sonra bize boş bir ev buldular ve oraya yerleştik.

Yeni bir ülke, yeni bir çevre, yeni insanlar... Hayatınıza dair plânlarınız var mıydı? Türkiye'de hayatınız nasıl gelişti?

Türkiye'de bizim için yeni bir hayat başlamıştı...1950'de iktidar değişikliği olunca yeni iş imkânları doğmuştu. Çukurova'da pamuk işçisine şiddetle ihtiyaç duyuluyordu. Biz de bu işçiler arasına katıldık. Kısa bir zaman sonra hem ramazan geldi hem de buğday biçme zamanı. Gündüz buğday biçtik, geceleri sap çektik, patozlarla harman dövdük.

Bir gün babamdan 2.5 lira istedim ve Ceyhan'a gittim. Göçmenlerin uğrak yeri iskân memurluklarıdır. Ben de öyle yaptım. Ceyhan iskân memuru iri yarı babacan bir adamdı. Bana "ne okudun" diye sordu. Kısaca anlattım. Dedi ki "göçmen kağıtları çekmecelerimde yığıldı, bunların Göçmen Defteri'ne geçilmesi gerekir yardımcı olur musun? Ama para bekleme, iş sahiplerinden bir

şeyler alırsak sana da veririm”. Ben de kabul ettim. 10 gün bu kâğıtları deftere geçtim. Derken iskân memuru, Ceyhan’da kurulmakta olan Tapulama ve Kadastro Müdürü ile beni tanıştırdı. Müdür Bey çok iyi bir kişi idi. Bana “Bizim tapu kayıtlarına ihtiyacımız var Ceyhan Tapu Dairesindeki tapu kayıtlarını çıkarmada yardımcı ol” dedi. Günlük 4 lira da yevmiye takdir etti. Böylece kesintisiz ayda 120 lira para alıyordum. Değme memur 74 lira alıyordu. Bu arada Türkiye’deki il ve ilçe teşkilatının çalışmalarını öğrendim. Ekim ayı gelince Toprak ve İskân İşleri Teşkilatı’nın Ankara’da açtığı bir kursun ilanını gördüm ve o kurs için işi bıraktım. 9 ay kursta harita-fen memurluğunu öğrendim. Kurstan sonra ilk memuriyet yerim İzmit oldu. 7 ay sonra da Mardin’in Cizre ilçesine komisyonla beraber tayin oldum. İki yıl sonra Ceyhan’a, 1 yıl sonra da Erzurum’a gittim. Böylece 9 yıl toprak komisyonlarında fen memuru, ekip şefi, komisyon üyesi ve başkan vekili olarak çalıştım.

Hocam, üniversiteye ne zaman ve nasıl girdiniz?

Toprak komisyonlarında çalışıyordum ama içimdeki üniversite okuma arzusu; lise mezunu olarak kalmama isteği gittikçe beni huzursuz ediyordu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ne kaydımı yaptırdım. Erzurum’dan Ankara’daki Fakülte ile ilgilenmek zordu. Nitekim tartılı ortalamayı tutturamadığım için 2. sınıfa geçemedim. Bu arada Erzurum’da Atatürk Üniversitesi’nin kurulma çalışmalarını yakından izledim. 1959’da Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü açılınca sınava girip kaydımı yaptırdım. Memuriyetim hâlâ devam ediyordu. 27 Mayıs darbesi olunca 29 Mayıs’ta yıldırım telle Bitlis’e tayin edildim. 1. sınıf böylece tamamlandı. Bitlis’te Ahlat, Hizan ve Adilcevaz ilçelerinde toprak dağıtımına devam ettik.

1961 başlarında memuriyetten istifa edip Fakülte’deki derslerime devam ettim. Geçimimi sağlayacak tek kuruşum yoktu. Hemen bana Milli Eğitim bursu verdiler. Arkasından da merhum Seyfettin Özege’nin Atatürk Üniversitesi’ne bağışladığı kütüphaneyi tasnifle görevlendirildim. Ders saatleri dışında geceli gündüzlü burası ile meşgul oluyor, görmediğim kitapları okuyordum. Nihayet 25 kişi başladığımız bölümden 4 kişi olarak mezun olduk.

Sizin dışınızdaki diğer üç kişi kimlerdi?

Onlar da Prof. Dr. Efrasiyap Gemalmaz, Doç Dr. Banu Çiçek Kırzıoğlu, Emekli Sandığı Müdürlerinden İkrâm Kayaer’di.

Hocam, biliyoruz ki Atatürk Üniversitesi özellikle edebiyat sahasında sizin gibi çok kıymetli hocalar yetiştirdi. Peki sizin öğrencilik yıllarınızda hangi hocalar vardı?

Prof. Dr. Mehmet Kaplan (Dekan), Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu, Prof. Dr. Adnan Erzi, Prof. Dr. Niyazi Akı, Prof. Dr. Gündüz Akıncı (Dekan). Misafir Hocalar da bulunuyordu. Bunlar; A. Nihat Tarlan, Ahmet Caferoğlu ve Doç. Dr. Selahattin Olcay idi.

Peki mezuniyetten sonra öğretmenlik mi yaptınız? Yoksa hemen üniversitede asistan olarak mı kaldınız?

Atatürk Üniversitesi kurulduğu yıllarda her ayın ilk perşembesini asistanlık imtihanı için belirlemişti. Biz mezun olduktan sonra bu usul kaldırıldı. Asistanlık imtihanı açılmadı. Üniversite civarından ayrılmak istemiyordum. Bu sebeple Fakülte Sekreterliğini kabul ettim. Merhum Prof. Dr. Gündüz Akıncı'nın sekreteri oldum. 1 yıl sonra asistanlık sınavı açılınca sınava girdim. Efrasiyab Gemalmazla beraber 1964'de asistan oldum. Eski Türk Edebiyatını seçtim.

Hocam, doktoranızı Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu Hocadan yaptığınızı biliyoruz. Hoca ile ne zaman tanıştınız?

Erzurum'da doktora yapacak bir hoca yoktu. Bir gün Prof. Dr. Akıncı beni Ankara'ya çağırdı ve Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu'na takdim etti. Hasibe Hoca beni hemen -bir buçuk saat süren- bir sınavdan geçirdi. Ve "Seyyid Nesîmi üzerinde çalışma yapmak için hazırlıklara başla" dedi. Bir buçuk yıl hocanın derslerini takip ettim. Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi'ne, Milli Kütüphane'ye, Eski Eserler Kütüphanesi'ne fırsat buldukça da Süleymaniye Kütüphanesi'ne gidip çalışıyordum. 1970 Mart ayının sonunda doktora'yı tamamlayıp, Dr. unvanını aldım.

Bu arada 1971 yılında öğrencilerimden Gönül Şimşekli Hanımefendi (Prof. Dr. Gönül Ayan) ile evlendim. 1972 yılında ilk çocuğumuz Hanife Aslı (Selçuk Üni. Tıp Fak., Nükleer Tıp Uzmanı), 1973'de Şirin, 1976'da da oğlumuz Mustafa (Selçuk Üni. Diş Hekimliği Fak., Diş Hekimi) dünyaya geldi.

Peki Hocam, doktoranızı bitirdikten sonra tekrar Erzurum'da ki görevinize devam ettiniz, öyle değil mi?

Evet, asistanlığım devam ederken, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde derslere de giriyordum.

O yıllarda hocaların yurtdışına gönderildiğini biliyoruz. Siz de gittiniz mi?

Evet, Atatürk Üniversitesi'nde bulunduğum yıllarda 1974-75 yıllarında 1 yıl, 1980 yılında da 7 ay Fransa'ya gönderildim. Sorbonne'da Fransızca

kurslarına devam ettim. Paris Millî Kütüphanesi'nde ve Yabancı Diller Kütüphanesi'nde araştırmalarda bulundum.

Dönüşünüzde yine Atatürk Üniversitesi'nde mi çalıştınız?

Elbette, Atatürk Üniversitesi'nin kuruluşunda gerek öğrenci, gerek sekreter, gerek asistan olarak her şeye koşuşturdum. Hatta Erzurum Yüksek İslam Enstitüsü'nün arkasından da İslâmî Bilimler Fakültesi'nin kurulmasında yardımcı oldum. Sonra da buralarda dersler okuttum. Van Fen-Edebiyat Fakültesi'nin kurulması için ilgilileri teşvik ettim. Sonunda başarılı da oldum. Bu arada 1975 yılında Doçent oldum. Çok arzu etmeme rağmen kuruluşuna emeğim geçen İslâmî Bilimler Fakültesi'nin de, Van Fen-Edebiyat Fakültesi'nin de yönetim kurullarında görevlendirilmedim. Yukarıda Atatürk Üniversitesi'ni kuruluşunda her işe koşturduğumu söylemişim; daha sonraları bu gayretlerimin bana zarar verdiğini ve gayretlerimi yavaşlatmak zorunda olduğumu hissettim.

Hocam bir süre de Fırat Üniversitesi'nde çalıştığınızı biliyoruz. Bu hangi döneme rastlıyor?

1978-80 döneminde Fırat Üniversitesinde misafir hocalık yaptım.1980 yılında profesör olmam gerekirken; müracaatımın kurullar arasında gidip gelmesi sonucu ancak 1983'de profesör oldum. 1985'de de 2507 sayılı kanun gereği Elazığ Fırat Üniversitesi'nde kadrolu profesör olarak göreve başladım.

Fırat Üniversitesi'nde, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığı ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nde bulundum.

Ardından sanırım Konya'ya geldiniz? Burada hangi görevlerde bulundunuz?

Evet, aynı yıl Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanlığı'na atandım. Dekanlığım süresinde hacca gittim. Kadromu Eğitim Fakültesi'ne aldım. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığı'nda bulundum. Selçuk Üniversitesinde Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kurucu Müdürlüğü'ne atandım. Şunu da belirtmek isterim ki İlahiyat Fakültesi'ndeki Dekanlığım sırasında 2 yıllık İlahiyat Yüksek Okulu'nun açılmasını, daha sonra da Açık Öğretim Fakültesi'ne imamlar için bir Yüksek Okul açılmasını teklif ettim ve bu da gerçekleşti.

Üniversiteler arasındaki yolculuğunuz burada bitmiyor elbette. Türkiye'de son olarak Süleyman Demirel Üniversitesi'nde de görev aldınız öyle değil mi hocam?

Evet, emeklilik yaşına gelince Süleyman Demirel Üniversitesi'ne geçtim. Burdur Eğitim Fakültesi Dekanlığı'ndan 1998 yılı başında emekli oldum. Burdur Eğitim Fakültesi'nin kadrolu tek profesörü idim. Bir buçuk yıl içinde bu sayıyı 6'ya çıkardım. Burdur'da Eğitim Fakültesi ve Meslek Yüksek Okulu'nda toplam 2000 öğrenci vardı. 1 yıl sonra bu sayıyı 4000'e çıkardım. Bu arada bir öğretim üyesi ile birlikte, ABD (Florida, Arizona)'ye -üniversitelerde eğitim konularında araştırmalarda bulunmak üzere- YÖK tarafından gönderildim. Eğitim Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı ve Okul Öncesi Eğitimi Bölümlerini açtım. Okul Öncesi Öğretmene olan ihtiyacı yakından bildiğim için 250 kişilik kontenjanla öğrenci aldım. O yıllarda yapılan çalışmalar neticesinde bugün Burdur'da Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi açıldı. Hayatım boyunca Türkiye'de üniversite sayısının artırılması gerektiğini savundum. Şu günlerde bu sayıdaki artış beni çok mutlu ediyor.

Ayrıca hocalık yıllarımda; üniversitelerde yaz aylarında eğitim gerçekleşmesi için çalıştım bu sayede pek çok Türk çocuğunun okuma fırsatı bulacağına ve öğretim üyelerinin de maddî durumlarını iyileştireceğine inandım.

Hocam bizden öncekilerin olduğu gibi, bizler ve gelecek nesil de sizin bu katkılarınıza müteşekkirimiz. Sizin çizdiğiniz yolda inşallah üniversitemiz daha da ilerleyecektir.

Hocam, öğretmenlik mesleğinin emekliliği olmaz derler, eğitim öğretim hep devam eder. Hele sizin gibi bir hoca elbette ki emekli olup bir kenara çekilemezdi, buna ilim camiası da izin vermezdi. Böyle de oldu zaten. Kazakistan'da çalıştınız, halen de üniversitemizde hocalık görevine devam ediyorsunuz. Bunlardan söz eder misiniz?

Emekliliğimden itibaren Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans; Türkçe Eğitimi Bölümünde lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında görev aldım ve hâlen bu görevim devam etmektedir. Ayrıca bu arada seninde söylediğin gibi 1 yıl Kazakistan'a gittim. 2003-2004 Öğretim yılında Ahmet Yesevi Üniversitesi (Kazakistan), Türkoloji Fakültesi'nin Türkoloji Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak çalıştım. Üniversite senatosunda senatör ve Ahmet Yesevi Araştırma Enstitüsü'nde Yönetim Kurulu üyeliğinde bulundum. Lisans ve Yüksek Lisans araştırmalarını yönettim.

Hocam, fakültelerde Eski Türk Edebiyatı dersleri dışında okuttuğunuz dersler hangileriydi?

Lisans seviyesinde; Farsça, Eski Türk Edebiyatı, Osmanlıca, Tasavvuf gibi dersler okuttum. Lisans üstü seviyesinde de; Metin Tetkiki, Araştırma Metotları ve Metin Şerhi gibi derslerde faydalı olmaya çalıştım.

Emeklilik döneminizde, devam ettiğiniz derslerin dışında vaktinizi nasıl değerlendirildiğinizi anlatabilir misiniz?

Son dönemlerde; daha önceleri çok arzu ettiğim halde katılamadığım Uluslar Arası Sempozyumlara, eşimle katılıyorum. Kırgızistan'da Prof. Dr. İhsan Doğramacı adına düzenlenen Büyük Türk Kurultayı'na katıldım. Yine İran, Azerbaycan, Kazakistan'da Türkoloji kongrelerinde bildiriler sundum. Türk dünyasını görme arzum beni turist olarak da Özbekistan (Semerkand, Buhara, Hive, Fergana...)’a yöneltti. Buralarda Türk kültürünün kaynağına ulaşmanın hazzını tattım. Ayrıca; Mısır, Belçika, Kırım, Budapeşte ve Viyana’yı dolaşım. Biliyorsun yine bir hafta sonra da Gönül Hanımla birlikte Hırvatistan'da bir Türkoloji Kongresine katılacağım.

Yurt dışı gezilerinizde dil sorunu yaşamadığınızı çok iyi biliyoruz hocam. Kaç yabancı dil biliyorsunuz?

Farsça, Arapça, Rusça (Bulgarca, Makedonca), Fransızca (Farsça, Arapça, Rusça da KPDS seviyesindedir.) dillerini bilmekteyim.

Hocam, öğrencilerinizin sizin için çok değerli olduğunu biliyoruz. Hatta şunu da özellikle okurlar için paylaşmak istiyorum. Sanırım iki yıl önceydi...Prof. Dr. Gönül Ayan Hocamın odasında, tezimle ilgili önerilerinizi dinliyordum. Odaya 40 yaşlarında bir bayan ve onun eşi girdi. Bayan sizi görünün heyecanı ile hemen elinizi öpmek istedi ve “Hocam beni tanıdınız mı?” diye sormuştu. Siz şöyle bir durdunuz ve gayet kendinizden emin bir tavırla bayanın önce okul numarasını ve adını, soyadını söylediniz. Bayan mutlulukla ağlarken, ben 20 yıl önceki Erzurum'dan öğrencinizin ismini bırakın, numarasını nasıl hatırladığınızı şaşkınlıkla izledim. Hayran kaldığım aynı güçlü hafıza Gönül Hocamda da var. İşte sizi böylesine önemli ve büyük yapan sebeplerden sadece biri de bu özelliğiniz olsa gerek. Öğrencilerinizin hep daha iyi yerlere gelmeleri için çalıştığınızı ve desteğinizi hiç eksik etmediğinizi en yeni öğrencileriniz olarak bizler çok iyi biliyoruz. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Erzurum'da, Burdur'da, Elazığ'da ve Konya'da öğrencilerim oldu. Bir hoca olarak daima, öğrencilerimin yüksek lisans ve doktora yaparak öğretim üyesi olmalarını destekledim. Yükselme merdivenini hiçbir zaman çekmediğim gibi bu merdivene tırmanan kimselere de hep destek oldum; onları teşvik ettim. Bunlardan çok mutluyum. Ama yeterli olmadığını görüyorum. Zira, yeni kurulan üniversitelerdeki öğretim elemanı eksikliği, zamanı iyi değerlendiremediğimizi, çalışmalarımızın yeterli olmadığı gösteriyor.

Hocam yeterli olmayan bir çalışma varsa o, siz ve sizin gibi hocalarımızın çalışmaları değil, biz yeni neslin eksikliği olmalı.

~ 16 ~ Ş. AKPINAR: Hocaların Hocası Prof Dr. Hüseyin Ayan'ın Hâl Tercemesi Üzerine

Hocam sizi bizler “Hocaların Hocası” olarak tanıdık. Biliyorum ki hemen hemen Türkiye’deki bütün üniversitelerde sizin öğrencileriniz şuanda öğretim üyesi. Hatırlayabildiğiniz kadarıyla hocaları olduğunuz, hocalarımızı bizlere sayabilir misiniz?. İzin verirseniz önce ben kıymetli hocam Prof. Dr. Gönül Ayan ile başlamak istiyorum ve tabii bu çalışmada en büyük gayreti gösterip, bizleri bir araya getiren yine kıymetli hocam Prof. D. Pervin Çapan ve...

Elbette pek çok öğrencim var, ama hepsini saymak zor...

Son olarak bizimle paylaşmak istedikleriniz var mı Hocam?

Sizlere başarılar dilerim...

Hocam sorularımıza cevap verdiğiniz ve zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim.

19-20 Kasım 2007, Konya

Dr. Şerife Akpınar, Prof. Dr. Hüseyin Ayan ile röportaj yaparken.